

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Adrese in slovensko ljudstvo.

(Konec.)

Take šole so naravne in kdor zdravo misli, nič ne ugovarja zoper nje; na robe, tak se le čudi, kako je mogoče, da še slov. ljudstvo doslej nima vsaj taciť šol. Ako že v resnici ne sme imeti čisto svojih, to je slovenskih šol, taciť pa mu ne sme, ne more tudi najhujš Nemeč odreči.

Ali kaj čemo! Dendenešnji svet se meša in meša se torej tudi v glavah onih, ki se držé nemškutarije. Najbolji dokaz nam daje poleg veliko drugih 59. šteť. „Deutsche Wacht“. Ondi upije ta brezzoba klepetulja na pomaganje, češ, da se „sloveni“ e. kr. velika gimnazija v Celju. S čem? — No s tem, ako se naredé na njej slov. paralelke. „Mi“, pravi, „mi, Nemci, naj smo sebični, pozdravimo slov. paralelke lahko ne le z veseljem, marveč treba nam je še celo, da jih terjamo za Slovence... ali potreba, da se mi obdržimo, nas sili, da se ustavljamó slov. srednjim šolam“.

Gotovo, kdor tako piše, kdor v eni sapi izreče tako nasprotje, njemu se meša v glavi in treba mu je poiskati zdravnika, ki se zastopi na možgane. Za „D. W.“ ga je po takem že treba, je-li ga ji pa kdo izmed njenih bralcev poišče, ne vemo, kar se pa nas tiče, mi ne čutimo v sebi poklica za to opravilo. Kar je nam pri srcu, je to, da razkrijemo našim ljudem limanice, ki jim jih tudi v tej reči brž ko ne nastavlja nemškutarija.

„D. W.“ se sklicuje že v unem članku na neko adresu, katero, pravi, da je 300 slov. občín pred par leti podpisalo. V njej bi se bilo ugovarjalo zoper to, da se vpelje slov. podučevanje v naše gimnazije in učiteljišče v Mariboru. Mi ne znamo ni števila ni imena občín, ki so se podpisale in sto na eno stavimo, da tudi le-tém občínam ni bilo znano, kaj stoji v adresi, katero so podpisale. Sploh pa je vprašanje, je-li na tisti adresi kaj resnice.

Naj pa bo z njo, kakor že koli, to, da se „D. W.“ vedno in vedno sklicuje na-njo, nam kaže, da je neumno podpisati kaj, kar prihaja iz rok nemškutarije. Naj še kaže tudi nedolžno lice, gotovo je prevara in to v reči, ki ne dotika samo nas, ampak tudi naše otroke.

Mi jako dvomimo, da ima sedanji minister za uk in bogočastje voljo, kaj prida podati slov. ljudstvu. Za to nimamo doslej tudi nobenega znamenja in kar se tiče šol, menimo, da ima malo sreča za naše uboštvo in torej tudi ne vemo, kaj je resnice na tem, da hoče v one srednje šole, ki stojé na slov. tleh, vpeljati slov. paralelke. Ali zdrave pameti mu ne odrečemo in torej sodimo, da je pri njem še to mogoče, vendar pa je od todi do resnice še dolga pot. Čisto lahko, dá obtiči na njej.

Zavér v tej reči ne manjka, za-nje skrbi že nemškutarija. Da bi ona vse sile napela, naj prepreči take šole, za to ni vprašanja, tudi za kako adresu ali prošnjo, ki na to meri, ne bo sile. „Obče spoštovani poslanec“, dr. Ausserer v Sevnici ali „mnogo zaslužni odvetnik“, dr. Glantschnigg v Celju imata jo more biti že v žepu, ona tudi znata, kako se dobé podpisati na-njo. Se vé, če znajo slov. možje, katerim se ponuja ona v podpisanje, kaj da stoji na njej, ni mogoče, da jo kdo podpiše, dokler še je kaj poštenja v njem, toda od njih ne tirja nihče, da to znajo, tu velja samo, da podpišejo. Vse drugo stori potlej že nemškutarija.

Ker je torej mogoče, da vpelje ministerstvo slov. paralelke in ker je gotovo, da bode nemškutarija po celi vrsti zoper nje, zato opozarjamo obč. predstojnike, obč. zastope in poprek vse slov. može, naj si pogledajo dvakrat pismo, katero se jim ponuja v podpisanje, trikrat pa, ako so roke sumljive, iz katerih prihaja. V tem ne pride na to, kaj da kdo pravi, kedar prosi podpisov, ampak vse je na tem, kaj da stoji na pismu ali prošnji, katera se naj podpiše. Nemškutarija pa sleparija ste radi eno, to kaže skušinja.

Slepariji pa se izogni, čem dalje ti je mo- goče, sicer ti je škoda gotova in po vrhu še zasmehovanje.

Slovenščina v naših uradnijah.

(Dalje.)

Državna pravdništva v Celju, Ljubljani in Novem mestu imajo ukaz, obtožnice ulagati v onem deželnem jeziku, katerega govori ob- dolženec pri zaslišanju. Naravno bi bilo, da bi se ta ukaz dal tudi vsem drugim državnim pravdništvom v slovenskih pokrajinah. Pa celo izmed imenovanih treh ne more ono v Celju zadostovati, čeravno ima, kakor se mi zdi, dobro voljo in sposobnost za to, in to zato, ker pre- iskovalni sodnik sestavi zapisnik v nemškem jeziku.

Samovolji katerega si bodi adjunkta je torej prepuščeno, da ta ministerski ukaz raz- veljavi. Da pri takem postopanju obdolženec stoji nasproti nerazumljeni obtožbi, da ne raz- ume razprave in govorov, ki se o njem vrše, da mora poslušati nerazumljeno sodbo, tako, da bi bila ravno isto, če bi se na mesto njega kako strašilo na obtožno klop postavilo, (Čujte! čujte! in tako je! na desni), to je preveč znano, da bi bilo treba to podrobneje razpravljati.

In glejte gospoda moja, zastopnik mestne skupine s Slovence se vrača v to visoko zbornico oborožen s peticijo nemškega društva v Celju, katere vsebina je, da bi se odpravil minister- ski ukaz, ki pravi, da v Celjskem okrožju se lahko sprejmo tudi taki za porotnike, če so sicer sposobni, ki le slovenski znajo. Ta ukaz, ki velja za okrožje, v katerem živi poleg 40.000 v Mariboru in še sicer v par mestih naseljenih Nemcev, desetkratno število, 400.000 Slovencev, naj bi se po mnenju te peticije odpravil! Tej insinuaciji bode že peticijski odsek, to upam, dal primerno rešilo.

Peticija pravi, da ni pričakovati prave razsodbe, če tudi le deloma porotnik ne ume razprave. Res! Toda gledé na omenjeno raz- merje narodnosti bi bilo pričakovati, da bi se pred vsem prosilo za to, da se najprvo oni, ki so le nemščine zmožni, od porotništva odpra- vijo, — (Prav dobro! na desni) in to bi naj- preje gospoda zadelo, kateri je imel prvi v bud- getni debati besedo, — zadelo bi cenjenega gos- poda poslanca vit. Carnerija, — oprostite, da to opomnim, pa ta gospod nam je očital, da iščemo dobička na škodo nemštva. Ta gospod, ki popolnoma nič slovenski ne zna, bi ne bil več porotnik v Celju, on bi več ne sodil v prav- dah, ki spadajo pred porotnike, v pravadah za- radi umora in v drugih težavnih pravadah, ne da bi umel zagovora obtoženca ali izpovedbe prič (Čujte, čujte! na desni), opirajoč se jedino na kratke opazke predsednika, katere, češ, da so

ponovilo tega, kar so zaslišanci govorili. (Prav res! na desni.) V tej peticiji se tudi trdi, da je ministerska uredba agiticijsko sredstvo (Čujte, čujte! na desni), iz sodne dvorane napraviti hoče torišče za jezikovna in narodna prizade- vanja. (Smeh na desni). Jaz pa nisem te vere, da je ta uredba agiticijsko sredstvo, pač pa, da je ta peticija tako sredstvo (Tako je! na desni) z namenom pri porotnih sodbah v tis- kovnih zadevah v Celju politično strast vzdr- žati in ohraniti. (Živahno potrjevanje na desni.) Dobro je, da se je ta peticija po predlogu iz- ročitelja v celem obsegu dotiskala v stenografič- nem zapisniku (Veselost na desni), da bodo naši potomci lahko od besede čitali, kako je hotela stranka, ki pravi, da je liberalna, izva- jati v istini liberalne postave. (Potrjevanje na desni.)

Ker sem se z ozirom na to peticijo dotak- nil porotnih sodišč, naj mi bode dovoljeno, da o njih nekoliko besed spregovorim.

Slovinci smo Nj. prevzvišenosti, voditelju pravosodnega ministerstva hvaležni, da je po zadnjih imenovanjih za deželno sodišče v Trstu in okrožno sodišče v Rovinju omogočil, da pri teh sodnih dvorih ne bode treba obravnavati s tolmači v navadnih sodbah, kadar sodijo sod- niki iz poklica. Tolmači ostali pa bodo za po- rotna sodišča. V Celovcu, Trstu, Gorici in Ro- vinji bodo slovenski obtoženci in slovenske priče, kakor doslej, tako še nadalje imeli sodnike, ka- terih ne bodo umeli.

Pri takih razmerah je umevno, da je celo naudušenemu privržencu porotnih sodišč, če je Slovenec, težavno potegniti se za to svobodno pridobitev, če vidi, da trpi po njej njegovo ljud- stvo na svojih narodnih pravicah škodo. Naj tu še omenim samo na sebi malenkostnega, simptomatično pa važnega slučaja. Pri zadnjem porotnem zasedanju v Gorici se je prigodilo, da je predsednik porotnega sodišča, — bil je to prezident okrožnega sodišča sam, kateri mi- mogredé rekoč jezika prevladujoče večine pre- bivalstva svojega okrožja ne razumi, in ga še manj govori ali piše, pri prečitaniu porotnikov Slovenca okaral, ker je svojo navzočnost na- mesto po italijanski ali nemški, po slovenski izjavil in ga tako v pričo soprotnikov osobno žalil.

Če mora Slovenec prestajati tudi še osobno žaljenje, kedar svojo narodnost obstane, je na- ravno, da postaja porotniški posel za Slovenca tudi še nasproti soprotnikom in sodišču te- žaven.

Ne boljše, kakor s strankami, ravna se pri nas z občinami in občinskimi predstojniki. Tudi tu, dovolite mi, da omenim samo jeden slučaj, kateri se je po javnih listih razpravljal.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Križnica v silju.

(Konec.)

S tem pride tudi tisto seme te pleveli blizu na površje, kar ga je bilo poprej v zemlji ter začne kaliti. Le-ta pa se podorje ali še jeseni ali prihodnje spomladi in pleveli je konec. Po tem načinu pride nesrečni pleveli človek do živega, sicer pa mu vedno kljubuje.

Kdor hoče za vselej imeti svoje polje čisto ter plevel po polnem zadušiti, njemu bo treba seme, ki ga odloči za setvo, vselej poprej izčistiti in to vestno. Na to pa menimo, da nam naših bralcev ni treba še posebej spominjati, saj vsakdo izpozna, da ni modro pleveli sejati in je potlej s težavo sopet odpravljati.

V novem času ponujajo že celo mašine ali stroje za čiščenje žita ravno za voljo te pleveli. Hvalijo jih seveda na vse pretege, mogoče, da so v tem oziru v resnici dobre, toda potrebne niso. Iz tega kar smo povedali, zna si vsak gospodar pomagati, ako ima te pleveli na svojem polju, ne da še drago plačuje mašino ali čistilnico. Pletev bi še posebej priporočili, da bi le ne bila tako draga.

Nekaj je v tem nam na misli, česar ne smemo pozabiti. Gospodarji si čistijo žitna semena, to je po vsem prav, a ni prav in ni dobro, če dajo potlej odpadke živini jesti. Več je namreč tacih semen, katerih želodec živine ne prebavi ter jih daje iz sebe prav take, kakor jih je použila. Tako seme ostane torej kaljivo in pride v gnojišče, z gnojišča pa na njivo.

Da se to ne izgodi, priporoča se take reči politi s kropom, predno se dajo živini. Na dalje sme se križnica dati živini, dokler še ni na njej semena ali dokler še ni to zrelo. Sicer pa je pozneje itak ne mara živina, ker jej je pregrenka ter jo izmeče le pod sebe.

Človek bi skorej ne mislil, vendar pa se je storila poskušinja iz grintovčnega semena narediti olje. Olje se sicer napravi, toda premalo ga je in nihče ne vpraša po njem. Vsled tega ostane križnica plevel in ne kaže druga, kakor vkončati jo, kjerkoli se najde.

Zemljišne bolhe.

Le-te bolhe so v veliko kvar, posebno na zelnikih. Za to ni čuda, če jih človek ne mara ter jih, kjer more, odpravlja s svoje njive. Pri pomoč zoper nje je bojda neka zmes, ki se nareja iz dveh delov cestnega prahu in enega dela saj. V jutro, dokler je še rosa, ali hitro, ko se je njiva poškopila, natrese se te zmesi na zelišča.

Na mestu prahu služi ti tudi malec. Na njivi, katero si potrosil jeseni z zmesjo, iz saj in apna, ne prikaže se ti iz lehka ta bolha.

Tudi se priporoča pelinova voda ter se z njo doseže blizu isto. Va-njo se dejo zeli, ki jih misli kdo saditi, par ur in še le potem se sadé. To neki gotovo pomaga.

Sejmovi. Dne 16. avgusta v Lembahu, v Sevnici, pri sv. Vidu pri Ptuju, v Mozirju, v Vuzenici, v Strassu in pri sv. Lovrencu na kor. žel. Dne 17. avgusta v Jarenini. Dne 20. avgusta pri sv. Juriju na Pesnici in pri D. M. v Puščavi.

Dopisi.

Iz Ptujске okolice. (Kmet in mestjan.) Ptujski nemčurji se ob vsaki volitvi slovenskim kmetom dobrikajo, božajo in hvalijo jih, da je kaj. To pa samo iz gole sebičnosti, da bi jih tem preje dobili na svojo stran. Kaki prijatelji pa so tudi ljudje kmetom in Slovencem sploh, pokazali so v dopisu, ki ga je prinesla „Tagespost“ v Gradcu, dne 31. julija t. l. v številki 210, kateri se pripisuje Pisku in dr. Miheliču. Ta dopis pravi, da je to žalostno znamenje, da se je pri volitvi dne 28. julija t. l. izvolil kmet (Martin Krajnc z Gore) kot zastopnik trga in mesta v odbor okrajnega zastopa (die Stadt Pettau ist durch einen Bauern im Ausschusse vertreten. Eine traurige Illustration zu den Neuwahlen.) Mi vprašamo, kaj je pri tem žalostnega? Ali ne plačuje trg Gora baš tako štibre, kakor mesto Ptuj!? Nad dvajsti let obstoji okrajni zastop in Gora še ni imela dozdej zastopnika v odboru, pač pa mesto Ptuj; ni-li pravično, da se je tudi trgu Gora dalo to, kar mu gre? Pa iz dopisa je razvidno, da se Ptujška gospoda jezi, da je iz skupine mest in trgov izvoljen kmet v odbor. Ali je kmet slabši od mestjana? Pošten in zveden, kakor je, bode svoj posel tako dobro opravljal, kakor bi ga opravljal katerikoli mestjan. Suknja ne dela gospoda, pa tudi ne pametnega človeka! Občina Gora obstoji iz kmetov, in hvala Bogu, prav trdni so! Ne more tedaj gospodov voliti v občinski zastop. Toda, kdor obdeluje polje in se s tem pošteno živi, ima pri vseh pametnih ljudeh celega sveta baš tako veljavo, kakor mestjan ali „burgar“. Samo Ptujčani ga mrzijo, kakor kaže dopis, oni, kateri bi brez kmeta shajati ne mogli. To si je treba zapomniti in hvaležni smo iz srca dopisniku „Tagespošte“ iz Ptuja, da je enkrat odkrito povedal, kako nas slovenske kmete mrzijo. To si bomo dobro zapisali. Zdaj pa vidimo, kako prav je imel kmet Junger z Vidma, kateri je mladega zakotnega pisarja in mestnega postopača v dan volitve ostro zavrnil nad duhovnike in posvetne slovenske gospode, rekoč, da ti kmete proti mestjanom šuntajo, da njim dajejo krive svete, da njih zapeljuje, da so mestjani njih najbolji prijatelji, da naj jih poslu-

šajo itd. Ali so to prijatelji slovenskega kmeta, ki tako zaničljivo o njem pišejo v nemške časnike? Kričali so tudi, da naj Slovenci ne volijo nobenega doktorja. Kaj pa so lisjaki storili? Izvolili so si obadva, in gotovo bi še tretjega Strafela, ko bi tega c. kr. drž. pravdnistvo v Celju zaradi krive prisege ne spravilo s svojo obtožbo na zatožno klop. Kje je tedaj poštenost, kje odkritosrčnost? Kdo je prijatelj slovenskega kmeta, kdo sovražnik? Tagespoštin dopisnik iz Ptuja povedal je nam slovenskim kmetom dovolj jasno, kdo nas zaničuje, kdo nas mrzi, kdo nam je sovražnik, kje si imamo iskati prijateljev. Zapomnimo si to! Kmet.

Iz Murskega polja. (Potreba pošte) Ako kdo iz Maribora ali iz Ptuja piše pismo in ga po pošti pošlje na Mursko polje, potem se zgodi, da list osem in tudi štirinajst dni ne najde ljubega Murskega polja. Iz Maribora pride list brž prej v Pariz, kakor pa postavim v Veržej na Murškem polju. Zakaj pa? Za katerim grmom je zajec? Za tega del ne, ker na celem Murškem polju ni pošte, kajti pošta v Radencih je več ali manj zasebna pošta, za Radensko kopel in je tudi preblizo Radgone in tedaj Murskemu polju ne služi. Pa je Mursko polje menda kaka puščava? Bog ne daj, ampak rodovitno polje je, lepo obsejano s pšenico, pa tudi z bogatimi vasmí. Ves se vrsti za vesjo, da hišam ni konca ne kraja. Vasi: Lukavci, Kokoriči, Logaroveci, Gajševci, Grabe, Ključaroveci, Boreci, Križevci, Iljaševci, Stara vas, Nova vas, Bučečevci, Volčja vas, Bunčani, Banovci, Grla in Krištanci so tako rekoč ena velika vas, ki šteje kakih pet tisuč duš, in koliko je pošt? Nobene! Potem je na Murškem polju veliki, starodavni trg Vržej, ki šteje precej nad sto hišnih števil. Tam pa že bo c. kr. pošta? Ne, tudi tam je ni! Človek bi tega niti ne verjel, ko bi se sam ne bil prepričal. Pri sv. Lenartu, pri sv. Trojici, pri sv. Andražu pri sv. Lovrencu in pri sv. Urbanu v Slov. goricah so c. kr. pošte. To je blizu toliko prostora, kakor ga obsega Mursko polje, kjer ni nobene pošte! Kdo je tega kriv? Ali ni moža ali možev na Murškem polju, ki bi terjali, kar jim gre in kar drugod imajo? Državna in deželna poslanca ljutomerskega okraja bi svobodno o tej napaki na pravem mestu eno rekla. Vzdramate se, slavni Murski poljanci! Zdaj vročina itak ne pusti spatí!

Iz Slov. Gradca. (Poziv.) Rojaki! Dne 4. sept. t. l. obhajal boe preč. gosp. župnik Davorin Trstenjak v Starem trgu pri Slov. Gradcu petdesetletnico svojega pisateljskega delovanja in sedemdesetletnico svoje starosti. Ime vrlega moža zaslovelo je daleč čez meje ožje in širje naše domovine, znano je vsemu učenemu svetu. Da dostojno praznujemo ta dan, bodi nam sveta in prijetna dolžnost. Slovenci!

dana Vam je prilika, da očitno dokažete spoštovanje in hvaležnost, katero gojite do slavljenca, ki je priboril sebi in narodu svojemu čast in slavo. Majke Slovenije sin, ostal ji je zvest in naklonjen; torej gotovo zasluži, da ga slovenski narod ljubi in časti! Udeležite se, mili rojaki, te slavnosti; pridite v velikem številu, da svet vidi, kako vé ceniti mali slovenski rod svoje velikane. Podpisani odbor prosi tedaj vsa ona slavna društva in čč. posameznike, ki se želijo udeležiti slavnosti, da se blagovolijo prej ko prej, najdalje pa do 25. avg. t. l. pismeno oglasiti pri g. J. Farsky-ju, tovarnarju v Slov. Gradcu, ter pristaviti, hočejo li vdeležiti se banketa, naročiti si prenočišča in pa sedeža na vozu. Voziti se bode treba do Spodnjega Dravberga ob koroškej železnici in od tam z vozovi eno uro daleč v Slovenjigradec. Prav želeti bi bilo, če bi posebno slavna društva naznanila vlak in čas prihoda. Ob dveh popoldne bode banket v g. Güntherjevi gostilni — kouvrt po 1 gld.; — po banketu pa narodna veselica pod milim nebom s petjem, godbo in govori. Vprašanja, zadevajoča Trstenjakovo slavnost in brzojavke, naj se pošiljajo g. J. Farsky-ju, ali pa g. L. Ropas-u, privatnemu uradniku v Slov. Gradcu. Na svidenje tedaj! Bog in Slovenci! Slavnostni odbor.

Od sv. Trojice v Slov. gor. (Novi zvonovi.) Velik nov zvon, kateri tehta 50 cent. se je danes 11. avgusta t. l. pripeljal od železne postaje Mariborske in dne 14. avgusta ga bodo v zvonik potegnili. Zvonar g. Samassa v Ljubljani nam je naglasil, da se mu je delo posebno dobro posrečilo, zvon bi bil izvrstnega glasa, bil je dne 20. julija v Ljubljani blagoslovljen. — Okobča bližnja in dalnja je bila že radovedna izvedeti, kedaj da bo ta svečanost, vse že pričakuje trenotek, da bi se nam oglasil, ter nam zapel hvalo Bogu, hvalo tistim, kateri so imeli ta trud, in vabil spet veliko romarjev k presveti Trojici v le-ta lepi, krasen kraj te lepe slov. gorice.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V soboto prišel je svitli cesar v Gostinjsko kopališče in kmalu za tem se je podal k nemškemu cesarju. Tudi letos se šteje shod cesarjev začín, ki kaže, da ste Avstrija in Nemčija še vedno v tem edini, naj se ohrani mir v evropskih državah. Naš cesar se je v Ischl podal, a nemški cesar ostane še par dni v Gostinjah. Kopelj dé mu dobro. — Prve dni v mesecu septembru vršé se dopolnilne volitve v tistih českih okrajih, katerih poslanci so iz dež. zbora po zimi izstopili. Kakor je podoba, bodo vsi prejšnji nemški poslanci dobili za-sé večino in ne gredó v dež. zbor. To ni prava pot do sprave. Minister za uk in

bogočastje dr. plem. Gautsch, je bil one dni pri knezu Alfredu Liechtensteinskem, misli se, da v zadevah šolskih postav. — Na nemškem Štajarju bi radi, naj se šolsko leto začne na ljudskih šolah o veliki noči, ne pa jeseni. Malim otrokom bi to že godilo a tudi izpeljati bi se to dalo. — Na Koroškem imajo poslanci še vedno shode volilcev a na njih ne povedó druga, kakor da je slov. ljudstvo pravi „kazimir“, ako ni z njimi zadovoljno. — Svečanost o zlati maši prof. A. Einspielerja obeta prav veliko, iz vseh slov. pokrajin pride gostov v Sveče. — Za Postojino je v dež. zbor voljen g. Alojzij Krajgher skorej enoglasno. — Kranjska je vsa po koncu ob bivanju bratov Čehov na njenem ozemlju. Navdušenje je splošnje in se izraža v raznih znamenjih veselja. Škoda, da Čehov ne bode na slov. Štajar, ali tudi tako se veselimo njih obiskanja. — Otroško zabavišče v Gorici se kaj dobro nosi, gostje, ki so bili pri skušnjaji, ne vedó ga dosta prehvaliti. Po mestih, v katerih je veliko delalskih družin, je tako zabavišče v resnici potrebno, sicer odraste njih deca brez vsake odgoje in gorje učiteljem, ko jo dobé v poučevanje! — Na Primorskem je grda in splošnja razvada očitnih plesov, a sedaj se vzdigujejo narodni možje skorej že po vseh krajih zoper to razvada, po kateri se ljudstvo kviri in tira še v večje ubožtvo, kakor se že itak nahaja po nekaterih krajih. — Pekovska zadruga se v Trstu še vedno ustanavlja ter se ji dela še zmerom over. Sedaj hočejo pekovski pomočniki delo ustaviti, ako se jim do meseca dni ne dovoli zadruga. — Na Lloydovih parnikih pa so kurjači ustavili delo, ter terjajo večje plačilo pa manj ur dela. V nečem imajo kurjači že prav in Lloydova gospoda mora jim prej ali slej ustreči. — V Rekl izhaja nek časnik „Bilancia“, le-ta zastopa bojda ogersko vlado a grdi našo avstrijsko vlado. O novem pa ne sme več prek naših mej. — Hrvaški „sabor“ snide se dne 1. septembra, a ko reši nekatere posle, se k malu razide. — Ogerska vlada že sestavlja drž. proračun za leto 1888. Kakor se trdi, bode primanjkljaja več milijonov manj, kakor doslej. Da je le resnica! Enacih obljub tudi doslej ni bilo premalo, a ostalo je le pri obljubah.

Vunanje države. Sedaj se sploh trdi, da pojde princ Ferdinand Koburški te dni v Bolgarijo. Resnica je, da ga je naša država izpustila iz domobranske zaveze, tudi so bolgarski ministri že na potu v Turn-Severin, to je na mejo avstrijske in bolgarske države na Donavi. Princ se po takem pelja iz Ebenthala, kjer je bival do slej, po Donavi. — Turčija se boji, da spravi princ, ako pride že sedaj v Bolgarijo, njo v velike zadrege. Ona ne zna, kaj počné na to severni medved, Rusija in potlej tudi v Bolgariji niso vsi za princa. — Iz Ru-

sije ni glasú, kakor da ona ne pripozna kneza, kateri pride na bolgarska tla na klic tega „nepostavnega“ sobranja. — Pogreb Katkova, urednika „Moskavskih vedomosti“, je bil veličasten, bilo je prišlo tudi več francoskih velikašev nanj. To je neprijetno dregnilo Nemčijo, ker se sodi, da se bližate Francija in Rusija in se tedaj slednja njej, Nemčiji, izneveri. To je seveda neprijetno. — Holandski kralj stoji že visoko v letih in boleha a nima otrok. Ako umrje, pride za kralja v Holandiji bojda Adolf Nassavski, tisti, kateri je moral l. 1870 svojo vojvodino pustiti v rokah Nemčije. Ta krona dala bi se mu tedaj v „znamenje pridnosti“. — Irske zadeve so še v Angliji vedno na površju in sedaj gre glas, naj dobi Irska svoj dež. zbor, pri tem pa še vse eno pošilja svoje poslance v angleški drž. zbor. Nekaj bi to že bilo, da-si ubogo malo. — Resni ljudje se smejejo dvoboju med ministrom Ferryjem in generalom Boulangerom. Par kapelj krvi gotovo ne spravi teh dveh mož in nju politike pod eden klobuk. Francosko ljudstvo se nagiba h generalu, to pa zato, ker obeta general, da postavi tako armado na noge, ki bode kos Prusom. — Po Italiji se kaže na večih krajih bolezen, ki je čudno podobna koleri. Kakor je življenje vbožnih Italijanov, spočné se celo lahko kužna bolezen med njimi. — Pismo sv. Očeta do msg. Rampollija ne da mirú italijanski vladi. Očitno sicer pravi, da vladi ni treba sprave s cerkveno oblastjo, a več znamenj je za to, da jo terja ljudstvo. — Iz Egipta pride nekaj angleških vojakov na otok Ciper, a njih večina ostane slej kakor prej v Egiptu. Z otoka Kreta izseli se bojda mohamedansko prebivalstvo, ako dobodo kristjani pravice, ki jim jih je obljubila tovnaj turška vlada. Škoda bi to menda ne bilo.

Za poduk in kratek čas.

Peyramale, bivši lurški župnik.

(Dalje.)

Blizo dve leti menda je že Peyramale v Lurdu župnik in dekan bil, ko ga gospod sosed visoko v gorovji povabijo, da jim pride križevega pota blagoslovit. Bilo je meseca februarja, ko se napoti Peyramale s svojim gospodom kaplanom tje. Ostala sta še pri gospodu sosedu pri večerji, ker je mesec svetil, a potem sta namenila domu. Komaj se vsedejo za mizo, skrije se mesec in začne hudo snežiti, in ko sta se po večerji napravljalna na pot, bilo je že toliko snega nametalo, da so bile gore in doline z velikim belim prtom prekrite in nikjer ni bilo več poznati ne steze, ne poti. Vendar se čez nekaj časa zopet zvedri, in mesec je izza megle pokazal svoj veliki obraz, in zvezde so veselo lesketale, kakor bi hotele popraviti, kar so bile

zamudile svetiti; mrzel sever je bril ter je zjasnil nebó.

„Zdaj vendar ne moreta odriniti, je rekel gospod sosed, snega je dva črevlja visoko; jutri v ime božje pojmeta“.

„Res da se poti ne vidijo“, bojazljivo pristavi gospod kaplan.

„Vi le ostanite, gospod kaplan, reče Lurški župnik, jaz pa imam doma bolenike, jaz moram domú; jaz poznam naše gore, in gore poznajo mene“.

Zastonj ga pregovarjajo, da naj ostane; misel na bolenike, je zmagala vse overe. Zdaj je seveda tudi gospod kaplan hotel župnika spremiti. V to pa Peyramale ni privolil, rekši: „To bi meni bilo malo haska, vaša noga goram ni vajena, mene pa bo ta-le gorjača rešila“, in že je korakal doli po bregu.

Kar je dobri gospod rekel, je bila gola resnica; on je res poznal bregove, in ni zašel in ni zgrešil prave poti, ampak varno je prišel po stranskih potih na vozno cesto, a imel še je sploh dve uri pota do Lurda.

Jasna noč in visoki bregovi, ki so kakor stražniki stali okoli njega, in so se pri mesecu svetili, kakor v srebrnem orožju, so budili blage čute v srcu našega ponočnega romarja ter mu sladili sicer trdo in težavno pot.

V hipu za njim nekaj zašumoče, kakor bi kdo rahlo stopal za njim. Peyramale se ogleda in vidi kakih dvajsti korakov za seboj strašanskega volka, čegar oči so žarele, kakor lokomotiv po noči, če se bliža postaji.

Župnik mirno koraka naprej in le časih se ogleda ter opazuje volka, kaj da namerava. Volk je zvesto spremljal Peyramaleja, kakor gre strežaj za velikim gospodom; ni se mu sicer približal, pa tudi za korak ni zaostal. Če je postal župnik, ustavil se je tudi volk, in če je župnik nadaljeval svojo pot, kimal je tudi volk za njim.

Na enkrat se župniku zdi, da je volk hujše zacopotal. Ko se ogleda, oj groza in strah! strežaj je dobil tovariša, dva volka vstric sta stala za župnikom, ter si menda že tudi zobe brusila za Peyramalejeve stare kosti. Zdaj, ko sta bila dva, sta jo tudi nekoliko bolj srčno napela za župnikom, in nevarnost se je za-nj podvojila. Peyramale je šel varno naprej in če je dvakrat stopil, se je zopet obrnil in je z gorjačo zavihtil, da je zapela po zraku.

Dober četrt ure hoda je župnik še imel do mesta, ko zapazi, da zdaj že tri volče mrhe kažejo svoje zobe zadi za njim. Pare so bile tako drzne, da so časih že dolge škrice župnikove suknje zasegale. Da se obrani troje sovražnikov, moral se je drugači postaviti. Sklenil je navzrit iti in mahal je z gorjačo, kakor bi godce vodil, ki bi mu imeli zagosti. Lačnjaki so ga varno spremljali in so menda pri-

čakovali, da se župniku spodsne ali da krivo stopi, da mu potem pošlatajo na žilo.

Ko dospejo do prve hiše v mestu, se odprejo hišna vrata in na prag stopi gospodar. Ko zagleda župnikovo spremstvo, začne na ves glas na pomoč klicati. Zdaj se vé, da so jo strežaji pobrisali, da jim razdraženi Lurdčani na kožo ne pogledajo. Gospod župnik pa se odkrije svojemu rešitelju, si zbríše znoj s svojega čela ter reče: „Ne upijte vendar tako! saj vidite, da so me samo le spremljali domu, a zdaj ko sem v mestu, so se pa takoj poslovili.“

Drugi den so se Lurdčani šalili ter rekali: „Pač škoda, da ste mrcine pregnali. Ko bi jih naš gospod v farovž dobili, bi še jih spreobrnili, in kako bi se njihovi vrstniki na gorah čudili, če bi lopovi mesto volče dlake, ovéjo kožo domu prinesli.“ (Dalje prih.)

Smešnica 32. Žena: „Kaj, si se ga pa že sopet navlekel? Ti ga boš pač tako dolgo pil, da si boš smrt navlekel“. Mož: „Le tiho bodi, žena, saj veš, da mora tudi smrt imeti svoj uzrok“.

Razne stvari.

O prihodu Čehov v Ljubljano.

Slov. ljudstvo na Malem Štajarju pozdravlja pristrčno brate Čehe na slov. zemlji. Da-si nima sreče, izraziti jim svoje bratovske ljubezni na svojih tleh, pridružuje pa se v tem srečnišim bratom svojim na Kranjskem ter kliče njih vrlim českim gostom: Na zdár! Ne udajmo se!

(Cesarski dar.) Svitli cesar je podelil občini na Kapli 300 fl. za razširjenje njih šole.

(Visoki gost.) Nadvojvoda Albrecht, nadzornik c. kr. vojske, prišel je v torek zvečer v Maribor ter si je ogledal v sredo c. kr. vojaštvo, kar ga je v našem mestu.

(Odlikovanje.) Sv. Oče papež Leon XIII. so dali č. g. Einspielerju, c. kr. profesorju v pok. v Celovcu, za zasluge njegove na cerkvenem polju dostojanstvo svojega častnega kamornika. Slava!

(Slov. šola.) V Ormožu se je v nedeljo, dne 7. avgusta, sijajno ustanovila podružnica sv. Cirila in Metoda. Ona šteje že nad 150 ustanovnikov in letnikov. Pri koncertu bilo je nad tisoč ljudi navzočih, med njimi 350 Hrvatov.

(Mrknjenje.) V petek po veliki gospojnici, to je dne 19. avgusta mrkne solnce. Pri nas se vidi mrak od 5. ure 7. minute v jutru tje do 6. ure 2. minute.

(Prošnja.) Odšla je iz Ročice pri sv. Jakobu v Slov. gor., deklina Polona Likovič, mutasta, 26 let stara. Ako kdo vé za njo — v Žrjavcih pri sv. Lenartu so jo videli — prosi se, da naznani, ali jo domov spravi.

(Poroka.) Gosp. Tom. Romih, učitelj na mestjanski šoli v Krškem, poprej na ljudski šoli na Ptuju, se je poročil te dni z gospico Terezijo pl. Raab. Čestitamo!

(Požar.) V noči 9. avgusta je nekdo užgal voz sena, ki je stal pred hišo gostilnice g. Lorberju v Mariboru. Seno je seveda zgorelo, druge nesreče pa ni bilo.

(Nevihta.) Dne 2. avg. je toča hudo poklestila Slov. gorice. Grozno je že pobila isti den v Arvežu, v Lučanah, ter se nad sv. Jurja, nižje Svičine pritepla k sv. Ilju, potem je skoro celo župnijo sv. Jakoba v Slov. goricah obiskala. Posebno je razsajala nevihta na Počeniku, kjer je debela drevesa pipalo, lamalo, popolnoma pa gorice vničilo. Od ondi je šla k sv. Ani ter je v Ščavnici končala grozno potovanje!

(Z Dobrne) se nam piše, da je vrli trgovec g. Robič dne 8. avgusta priredil neko zabavo, katere čisti dohodek je namenjen za vbožne učence tamošnje šole.

(Nerodnost.) Nekateri ljudje ne vedó kaj pametnega povedati, pri tem pa vse eno hočejo imeti besedo ter udrihnejo zato po svojih političnih nasprotnikih. Tak možicelj je g. A. Massati, zlatar v Mariboru. Le-ta je na zboru obrtnikov na Ptuju udrihal po Slovincih, katerih v zboru ni bilo, da se mu je le iskriilo izpod zobi. No, z obrtnijo g. Massatija in njegovih pristašev tudi ne stoji, Bog zna, kako lepo.

(Čast doktorja.) G. Janko Pajk, prej profesor na c. kr. gimnaziji v Mariboru, sedaj pa na II. gimnaziji v Brnu, je postal dne 26. julija na c. kr. vseučilišču v Beču doktor modroslovja.

(Železnica.) Okr. zastop v Celju je v svojem zadnjem zboru dovolil 40.000 gold. za železnico Celje-Šoštanj-Velenje. Ob enem pa tudi pritrdil predlogu, naj se napravi prošnja za njo do dež. in drž. zbora. Z ozirom na to, da imamo na slov. Štajarju le malo železnic, priporoča se ta sklep okr. zastopa.

(Bajonet.) Mat. Kržišnik, lovec v c. kr. 10. bataljonu v Celju je prišel v noči 1. avg. z dvema fantoma v pretep ter mu je eden njiyu z lastnim bajonetom prsi prebodel. Zločinec je št. Koželj iz Bukove žlake pri Celju.

(Požar.) Dne 21. julija je vničil požar pri sv. Duhu v slov. gor., dve stanovanji z gospodarskimi poslopji vred do tal. Nesreča je s tem večja, ker nobeden omenjenih gospodarjev ni bil zavarovan. Gospodarji zavarujte se tedaj ob času!

(Čudno.) V Kozjem je volil tovnjej prejšnji okr. zastop može v okr. šolski svet. Kako še pride on do te pravice, nam ni možno izpoznati. Izvoljeni pa so ti le gg.: S. Waczulik, lekar v Podčetrku, J. Stadler, c. kr. poštar pri sv. Petru, Ferdo Kunaj, posestnik pri sv. Petru, dr. Fr. Rausch, odvetnik v Kozjem in Karl Schmidt, trgovec v Kozjem.

(Stritarja) zbranih spisov je izšel že 8. snopič. Z njim so končane pesmi.

(Okr. načelnik.) Okr. zastop v Kozjem si je izvolil g. dr. Fr. Rauscha za načelnika. Naši nasprotniki se pené vsled tega same ježe ter so se zagnali va-nj, kakor bi bili zbesnili. To pa je za-nj le dobro znamenje.

(Nesreče.) V Brebrovniku pri Ormožu je prišlo 2 leto staro dete pod voz, v Oranju pri Sevnici pa je utonil pri kopanju France Jazbec, sin posestnika v Bežjem. V Žusmu si je Val. Kolar po nesreči odstrelil 3 prste na roki in je vsled tega izgubil celo roko.

(Toča.) V torek, dne 2. avgusta so imeli točo v Novi cerkvi, v Razdelu, v Novakih, Globočjem, nekaj tudi v Črešnjicah in Plateh. Kar je še silja na polju, vničeno je skoraj do cela.

(V dijaško semenišče Mariborsko) je izmed 42 prošnjikov sprejetih naslednjih 8: Živko Janez od sv. Lenarta v Slov. goricah, Hohnc Jožef od sv. Petra pri sv. Gorah, Pečar Alojzij iz Kamnice, Jerovšek Anton iz Slov. Bistrice, Ivanc Janez iz Reichenburga, Šmirmavl France iz Jarenine, Kurnik Maks od sv. Ané na Krembergu in Krošelj Fr. iz Kapele pri Brežicah.

(Nagla smrt.) Vlč. g. dr. Jan. Worm, stolni korar v Gradcu je na naglem umrl. Našli so mrtvega v jutro pred umivalnico. Ranjci gospod je užival veliko spoštovanje, izlasti še v Gradcu pri visoci gospodi.

(Visoka starost.) V Braslovčah so pokopali Jožefa Praprotnika, tamošnjega kmeta. Ranjci je doživel 94 let in je bil vseskozi moder in dober katoličan.

(Mariborska „Posojilnica“) je imela mesca julija 1887: dohodkov 32.578 fl. 74 kr., stroškov 28.332 g. 42 kr., toraj skupaj prometa 60.911 fl. 16 kr.

Loterijae številke:

V Gradcu 6. avgusta 1887: 2, 45, 1, 16, 52
Na Dunaju „ „ 60, 27, 39, 40, 69

V službo

vzprejme se hlapec v neko župnijsko hišo. Izpoznati se mora pri delu na polju. Plača primerna. Več pri uredništvu „Slov. Gosp.“

Denar dobijo civilne in vojaške osebe, tudi v pokrajinah od 300 glđ. naprej za 1—10 let, oziroma se lahko v malih obrokih nazaj plača. Naslov: **F. Gurré, Credit-Geschäft, Graz.** 4-25

Prisrčno zahvalo

izrekam podpisana vsem prijateljem in znancem za blago prijaznost in sočutje, katero so skazovali ranjkemu mojemu sinu,

Jože Blažu,

pravniku,

ves čas njegove dolge boleznin in pa dne 6. t. m. o priliki njegovega pogreba. Zahvaljujem se iz dna srca prečastitej duhovščini, posebuo gosp. o. Metodu in kaplanu Podhostniku, slavnemu društvu „Triglav“, „Sav. Sokolu“, gg. bogoslovcem in dijakom, vsem darovateljem krasnih vencev in pevcem za sijajno mnogobrojno udeležitev pri pogrebu in vsem, ki mi svoje blago sočutje naznanjajo pismeno in brzojavno.

Mozirje, dne 9. avgusta 1887.

Josefa Blaž, udova.

Vsem, posebno pa čast. duhovščini, kateri so pri pogrebu našemu nepozabljivemu stricu č. gosp.

Jožefu Brataniču,

župniku Vitanjskemu,

zadnjo čast skazali, izrekamo podpisani žalujoči sodniki presrčno zahvalo.

V Št. Lenartu pri Brežicah, dne 7. avgusta 1877.

Janez Šetinec, posestnik.

Anton Šetinec, c. kr. voj. živinozdravnik, bratranca.

Marija Šetinec, Neža Šetinec, vдовlj. Volčanšek. omožena Koritnik.
Urša Šetinec, Ana Šetinec, bratranke.

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja **Piccolija**
v Ljubljani

rešila me je od nepopisljivih muk, koje sem trpel vsled želodčeve obolesti veliko let; vsa umetnost in veda zdravništva obupala je nad menoj in gotovo bil bi že danes pokopan, ko bi ne našel rešilne roke v tem neprecenljivem sredstvu, ki me je rešilo pogubne boleznin.

H. Hermann, delovodja v Tržaškem arzenalu.

Izdovatelj pošilja jo v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr. po poštnem povzetju. Poštnino trpé p. t. naročniki.

Depôts v Mariboru lekar Bancalari, v Gradcu Eichler in Nedved, v Celju Kupferschmied, v Celovcu Thurnwald, v Beljaku Scholz, v Tarvisu Siegel. 20

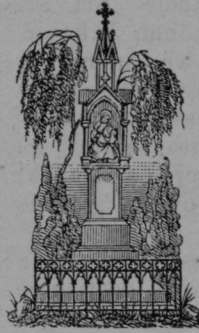
Nagrobne kamne

in

križe

iz Pohorskega marmorja izdeluje po najnižji ceni

Janez Horvat 1-3
v Račah (Kranichsfeld.)

Prave brnske

suknene

robe, meter, po 1 gld. in več, najboljše vrste razpošilja po izdelani ceni

Leop. Epstein v Brnu.

Na ogled franko.

18-20

V zalogi tiskarne sv. Cirila v Mariboru se dobi:

„Duhovni Vrtec“

ali

„Molitvenik“

za katoliško mladež s podukom za sv. birmo.

Vežan v črnem usnju z zlatim obrezkom brez kopče . . . . . gld. —.85

Vežan v črnem usnju z zlatim obrezkom s kopčo . . . . . „ —.95

Vežan v chagrin s tesnim okvirom in s križem . . . . . „ 1.70

Vežan v chagrin z okvirom iz nikeljna . . . . . „ 1.80

Posamezni iztisi po pošti v črnem usnju 5 kr., v chagrinu 10 kr. več.

Radenska slatina in kopališče

z vodo bogato na „natru in lithiju“. Garodove poskušnje so dokazale, da je ogljikov kisen lithij najboljše zdravilo zoper trganje v udih.

Vsled obilja ogljikove kisline, natrajin lithija rabi se slatina Radenska posebno pri: protinu, žolčji, mehurji in obistni boleznin, hemerodah, želodčnin boleznin in pri nahodih sploh.

Kopelj, stanovanje, gostilna po ceni.

2-26

Dobi se v vseh boljših špecerijskih zalogah in gostilnah.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 32. šte. „Slov. Gospodarja“.

1887.

11. avgusta.

146.

Zlata sv. meša v Studenicah l. 1886.

(Dalje.*)

Na god sv. Antonija, dne 17. januarija l. 1850. umrli so č. g. Janez Šmon, župnik Kostrivniški, ko so se peljali od godovanja svojega brata Antonija, župnika Poličanskega, umrli prav nagle smrti. Izpraznjeno Kostrivniško faro dobili so že omenjeni Studeniški kurat, č. g. Jakob Pleteršnik, ki so pa že čez 6 let tam umrli, komaj 54 let stari. Za provizorja v Studenice pa so prišli okoli „malih meš“ l. 1850. naš sedanji zlatomešnik vlč. g. Jožef Altmann. Iz posebnih ozirov se ta duhovnija več let ni razpisala. Leta 1854. bili so potem za vselej v tej službi potrjeni, pa ime službe se je odslej še večkrat spreminjalo. Prva leta se je fara v škofijskem imeniku imenovala: „lokalija“, njen dušni pastir „lokalist“ „lokalni kaplan“. pozneje se je fara navadno nazivala „kuracija“ in nje dušni pastir „kurat“. Leta 1870 povzdignila se je pa ta duhovnija v vrsto pravih far in, če se ne motim, 1. den januarija l. 1870 bili so vlč. g. Jožef Altmann, vnovič in zdaj za pravega župnika Studeniške fare kanonično vmeščeni, a njih plača ostala je (vsaj do 1. jan. 1887) bornih 315 gld. na leto. Še le 1. jan. 1888. utegne se jim plača na 600 fl. vzvišati“.

Ze dne 13. sept. l. 1875 odlikovali so Njih ekscelencija naš premil. knezoškof preč. g. Altmanna povodom 25letnice njihovega bivanja v Studenicah z naslovom svojega „duhovnega svetovalca“; Studeniški trg imenoval jih je pa svojim častnim tržanom. Višje službe naš preč. g. zlatomešnik nikdar niso iskali, da, še celo branili so se je in večkrat ponujene jim Slov. Bistriške dekanije niso hoteli prevzeti.

Ko jih je l. 1885. dolgotrajna bolezen privezala na posteljo bolečin, dali so se prepeljati v Gradec k čč. usmiljenim bratom, svoje ovčice pa so prepustili od škofije jim na pomoč poslanemu č. g. kaplanu. A kakor hitro so skeleče rane toliko zacelile, da so le malo zamogli zopet na noge stopati, podali so se, ne v pokoj, ampak nazaj v svoje drage Studenice. Neizmerno bilo je veselje faranov zopet videti toliko ljubljenega duhovnega očeta v svoji sredi. Polagoma so popolnoma okrevali, da so zamogli težko butaro duhovniške službe zopet na svoje lastne rame prevzeti in č. g. kaplana odpustiti.

*) Po naključni zakasjeno.

Pis.

Tako opravljajo zdaj zopet redno nedeljsko službo božjo, razlagajo že 50 let sem vsako nedeljo v cerkvi odraščeni, med tednom pa mladini v šoli — po štirikrat na teden — krščanski nauk; obiskujejo bolenike, ne samo po ravnini, ampak tudi po hribih sploh izvršujejo celo sami vsa opravila farnega predstojnika. Bog jim je ohranil bistro oko in čvrsto roko, da brez posebnih težav opravljajo obilne pisarije, katere jim nalaga oskrbljevanje njihove fare, ki šteje sedaj že nad 1000 duš. Da bodo velecenjeni bralci, katerim farno uradovanje ni znano, vedeli zasluge župnika zlatomešnika, ki ima vse farne knjige in zapisnike v tako lepem redu, kakor naš zlatomešnik gosp. Altmann, da jih bodo znali primerno ceniti, naj jim tukaj podam pregled le onih pisarij, katere imajo redno z vsakim zakonskim fantičem od nja rojstva noter do one dobe, da se sme ženinom razglasiti.

Ko je otrok bil prišel na svet, treba ga je vpisati v rojstno, ob enem tudi krstno knjigo, vpisati ga v imenik teh knjig, vpisati ga v farno knjigo, v katerej so popisani vsi farani, ptujci, kakor domačini. Koncem prvih kvater treba je politični gosposki izkazati njega in vse njegove vrstnike in vrstnice, ob koncu leta pa poslati na preč. ordinarijat natančen prepis njegovega krstnega lista, da bi, če bi farne matice zgorele, ali kako drugače v zgubo prišle, zamogel pri škofijstvu dobiti svoj krstni list.

V vzpomladi treba je izkazati njega, kakor njegove vrstnike politični gosposki, da se mu bodo osepnice (koze ali bobinke) nastavile. Ako mu oča in mati živita, zamore jima ga farni urad prepuščati do šestega leta. Ko pa šesto leto dopolni, treba ga izkazati krajnošolskemu svetu za obiskovanje šole, treba ga vpisati med obiskovalce krščanskega nauka. Kmalu potem treba ga je vpisati med pripravljence za vzprejemanje sv. zakramentov: za prvokratno vzprejemanje zakramente sv. pokore potem za prvo sv. obhajilo.

Med tem prirastel je fant za sv. birmo. Dobro, da se takšno delo ne ponavlja vsako leto. Našega preč. g. zlatomešnika bode to opravilo še letos (1887) zadelo. Vsakega birmancev, vpisati imena starišev njegovih in botrov, tudi starost njegovo in bivališče. Po tem zapisniku mora vsakemu birmancu, ki se je iz-

kazal dovolj podučenega, napisati poseben „listič za sv. birmo“ — po sv. birmi pa njegovo ime prepisati v birmsko knjigo. Ako pri svojih stariših čaka leta vojaškega nabora, potem zadostuje, da se pošlje do politične gosposke za njega izpisek iz krstnih knjig, ko ima 19. leto nastopiti. Tam ga zapišejo med „domobrance“ ali v „črno vojsko“ — drugo leto potem pa treba takšen izpisek vložiti, da ga pokličejo k novačenju ali na odbiranje novih vojakov. Toliko pisarij je redno pri vsakem fantiču! Kaj pa, ako mu stariši umrjejo, predno je 24. leto svoje dobe dopolnil? Tedaj treba je den njegovega rojstva izkazati: c. kr. okr. sodišču, c. kr. notarju, ki zapuščino roditelju razpisuje, c. kr. sirotinskemu uradu in Bog vé, komu še vse. Najhujše je pa, če je fant šel zarano v svet ter je umrl med ptujimi ljudmi, ki ga niso vedeli po pravem imenu dati vpisati v mrtvaško knjigo. V tem slučaju smejo se pripraviti vsi farni uradi, vse kronovine, da, uradi vsega cesarstva, ker bodo morali zavoljo enega izgubljenega novincea (rekruta) dati pregledati mrtvaške knjige zadnjih 20 let ter o njem politični gosposki poročati. Pa, dovolj naj bo tega! (Konec prih.)

Častni spomenik.

V Vogričah blizu Pliberga na Koroškem umrli so na binkoštni ponedeljek tamošnji župnik, č. g. Jan. Hutar st. Bili so 10 let služili še v lavantski škofiji. Leta 1857 n. pr. so bili kateket c. kr. glavnih šol v Celji. Od tod so prišli za župnika v Grebinski trg. Celovski „Mir“ postavil jim je slavni spomenik v svojih predalih. Naj ga še mi podamo svojim bralcem. „Mir“ piše: Binkoštni prazniki so se za nas silno žalostno končali. Naš ljubljeni dušni pastir in fajmošter, č. g. Janez Hutar, so binkoštni ponedeljek na večer nagloma umrli. Britka žalost nam trga srce, da smo jih tako naglo zgubili. Nikomur ni prišlo na misel, ko smo jih lanskega leta 6. okt. veselo in prav srčno sprejeli, da bodo tako kratko med nami živeli! Bili so še precej zdravi in čvrsti videti. Imeli in prinesli so pa seboj skrito bolezen v prsih, ki jih je pri nas dvakrat med tem časom precej hudo napadla. Prvobart so precej hitro ozdraveli, drugobart pa so delj časa bolehal, vendar pa zopet okrevali. Veselili smo se mi in tudi sami, da bodo še zanaprej mogli delati za zveličanje duš. Bog pa je drugače sklenil; zadosti so mu že delali in jih je poklical, da jim da zaslužen prelepo plačilo. Binkoštno praznike so še opravljali božjo službo prav slovesno, kakor je bila njih sveta navada. Binkoštni terek so pa že ležali na parah. Jok in stok je šel po celej fari. V četrtek dne 21. junija je bil slovesen pogreb, zbralo se je veliko število ljud-

stva iz vseh krajev in 11 duhovnikov. Pogreb so vodili Pliberški dekan č. g. V. Bergman. Rajni so si že pred 20 leti dali trugo narediti, da bi jih vedno na smrt spominjala. Po cerkvenih opravilih spremili smo jih na pokopališče, z žalostnim srcem in solznimi očmi. Na grobu govorili so dekan č. g. V. B. o njih gorečnosti za vse dobro. H koncu so spregovorili še č. g. prof. Jan. Hutar ml., svojemu stricu za slovo, milo besedo, katera je vse ganila do solz, in priporočili so jih v molitev in blagi spomin. Kdo bi ne ohranil v spominu tako blage duše in njih lepih nauk, čeravno so bili le malo časa pri nas, njih spomin ostane vendar dolgo pri nas! Rajni so bili 24. junija 1822 v Globasnici rojeni, 30. julija 1847 za mešnika posvečeni, po raznih farah za kaplana služili in 29 let za župnika bili v Grebinskem trgu, kjer so zidali novo cerkev in tako sebi in farmanom postavili večni spomin. Njih blaga duša je gotovo dobrih del bogata šla pred božjega sodnika in zaslišala veseli glas: „Pridi noter zvesti hlapec; ker si bil v malem zvest, postavim te črez veliko, pojdi v veselje svojega Gospoda!“

Zadnji kresovi po slov. Štajarju.

Iz Celjske okolice.

Poštene in dobre veselice povsod jako čislajo, kjerkoli imajo še zdrav čut in nepokvarjeno srce. Mi nič ne zavidamo drugim ljudem, če priredijo take, — in recimo izrečno — tudi Nemcem ne; naj imajo svoja poštena razveseljevanja, samo, da ne zasramujejo ter ne izzivajo drugih narodnosti.

Tako pošteno, da nedolžno veselico, pri kateri nismo nikakor nameravali, žaliti drugih, obhajali smo tudi mi v obližji mesta Celjskega na predvečer naših blagovestnikov sv. Cirila in Metodija. Kakih 6 let je, odkar so začeli sem ter tje po slovenskih deželah zažigati kresove v slavo naših sv. apostolov. Tudi letos smo videli od Celja kakih 7 kresov (na predvečer sv. Janeza 35) v zgornji Savinjski dolini samo tri, v Braslovčah 3, v Teharski fari 7—8, v Št. Jurski okoli 8, okoli Slatine kake 3—5, gotovo mnogi so bili, da-si še nismo izvedeli, v Slovenskih goricah. Tudi na Kranjskem so jih pričeli; na Koroškem smo čitali o treh; le od Primorskega in Prekmurskega še nismo čitali nobenega poročila gledé te navade. — Kar je pa posebno čudno, je to, da ne fantje, ampak vrle Slovenke — dekleta — so začela na nekotnih krajih napravljati krese. Mladenči slovenski, ali se date osramotiti od vnetih deklic? Na nekotnih krajih so užigali umetalni ogenj, in streljali s topiči, da se je 1½ ure na okrog šlivalo.

Pri nas blizo Celja so se skoro v vsem le dekleta odlikovala. Spletla in prinesla so

vence pred podobo sv. Cirila in Metoda, katero so še drugi okinčali; zažgale so se sveče pred njima, in točno ob 7. podala so se na dotični vzvišeni kraj. Bilo jih je vseh do 50 ljudi, med njimi tudi nekaj gospá. Točno ob angeljevem česčenju, se nekaj moli v čast sv. Cirila in Metodija, in na to zadoni iz 36 dekliških grl glasno in kakor se je od daleč čulo, krasno vbrano slovensko petje, ki je trajalo do 10. ure zvečer. Milo doneči, navdušeni in v časih burni glasovi so se razlegali, kakor vihar po bližnjem mestu. Petje se je čulo nad $\frac{1}{4}$ ure daleč. Navdušenje za blago reč je bilo sila veliko. Vsa dekleta so držala v rokah slovensko lipovo zelenje, stala na prostem — na lepem griču. Prepevala so več ali pobožnih ali pa poštenih narodnih pesmi; — ne ene slabe pesmi, ne ene slabe kitice ni bilo med njimi in nič ne neprednega obnašanja ali govorjenja in nobene zabavljiče. Drugi dan se je zbralo veliko ljudi k službi božji pri sv. Jožefu in k pridigi v čast sv. Cirila in Metodija, ki so jo imeli navdušen govornik. Cerkev je bila čisto polna, dasiravno je bil delavnik in sedaj dokaj dela.

Nekaj lepega so obhajali v tudi v Šmarju mladenči in dekleta v čast tema blagovestnikoma pod vodstvom marljivega g. D.

Vidimo torej, da tako poštene veselice se ljudstva primejo in rade obhajajo. O da bi le mogle sv. vero, vero čisto in čast sv. Cirila in Metoda v naših srcih in v srcih vseh Slovencev prav oživiti in ohraniti! Tedaj v tem smislu le:

Dela, moli, trpi vsak Slovenec naj!
Ljubi Bog k temu pa blagoslov daj!

D. N.

Dopisi.

Od Vuhreda. (Naša podružnica.) Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda je bil v nedeljo dne 31. julija prav sijajni. Ljudstva je prišlo od raznih krajev mnogo, da je bila prostorna soba tesno natlačena. Ob 4. uri prične vlč. g. Marenberški dekan z veselim nagovorom zborovanje, razjasnjuje živahno lepi namen podružnice ter izroči besedo č. g. župniku A. Kocuvan, kateri na drobno opiše stan in delovanje društveno, navede ovire nasprotnikov, kateri pa bodo sčasoma popolno obnemogli. Z veseljem naznani pričujočim narodni praznik koroških Slovencev dne 21. avg. t. l., ob katerem bode neutrudljivi prvoboritelj in rodoljub koroških Slovencev, njihova dika in rojak preč. g. prof. Andrej Einspieler zlato mešo v rojstnem kraju v Svečah daroval. Govornik prebere pismo, s katerim je bil od slavnostnega odbora v Celovcu dne 17. julija povabljen k tej redki in sveti slovesnosti za posvetnega govornika, katere se vendar zaradi raznih okoliščin ne more udeležiti. Prijazno

pismo je navdušilo vse. Sedaj navede govornik iz življenja zlatomešnikovega preč. A. E. najvažnejše dogodbe, njegovo vsestransko neumorno delovanje: vse za vero, dom in cesarja, ter omeni tudi britke okoliščine, katere so zadele neustrašenega boritelja sv. in narodnih pravic svojega ljubega slovenskega naroda. Pazno in ginjeno se je poslušalo vse, trikratna „slava“ je zadonela preč. zlatomešniku itd., ko je govornik rekel: Ljubi Bog naj ohrani diko in starosto naših sosedov milih koroških Slovencev zlatomešnika A. E., da njegovo desno oko — levo je uže zaspalo — vidi milejše solnce sijati svojim rojakom, ljubim koroškim Slovincem na imenitnem narodnem polju. Dnes v tej uri je nadaljeval govornik, č. g. A. K., obhajajo vrli narodnjaki pri sv. Jurju na Ščavnici slovesnost na čast 70letnemu blagemu možu, veleučenjaku, profesorju bivšemu, sedajnemu župniku v Starem trgu preč. Davorinu Trstenjaku v njegovem rojstnem kraju, ter navede imenitno delovanje veleučenega preč. g. Davorina in izklikne: Trikratna „slava“ naj zadoni naši diki, našemu buditelju, in iskrenemu rodoljubu slovenskemu preč. g. D. T. Živahna „slava“ in veseli „živio“ je na to donelo po sobani. Č. g. J. Kavčič, vrli kaplan v Ribnici, stopi sedaj na oder ter govori o geslu: „Vse za vero, dom in cesarja“ tako lepo, navdušeno in ganljivo, da se je marsikateremu zasvetila vesela solza v očeh, konečno še je klical k stanovitnosti in navedel imenitne može na vernem in narodnem polju, da jih posnemamo ter ostanemo verni in vrli Slovenci. Občna zahvala se je izrekla mlademu č. g. govorniku. Podružnični odbor je bil enoglasno na dalje potrjen, kateremu se č. g. J. Vidovič, kaplan v Marenbergu kot zapisovalec pridruži. Veselica s tombolo se je najlepše ravnala z občnim veseljem in šaljivimi dobitki. V hladni noči smo se vrnili veseli domov z željo na svidenje skoraj.

Od sv. Janža na Drav. polju. (Marijine milosti.) Zaupanje do naše ljube Gospé se kaže pri nas čedalje večje, odkar imamo nje Lurško podobo v cerkvi. Tudi več očitnih milosti nam je ona že izprosila. Naj Vam naznanim resnične dogodke, kakor so jih dotične osebe same naznanile. Ana Sagadin, deklica iz Slovenjevesi Hajdinske fare, bila je v silni nevarnosti, ker ji je koščica v goltancu obtičala ter je skoz zdravniška orodja ni bilo mogoče odvrniti. Vsa obupnosti pribeži k podobi naše Lurške Matere božje z zaupljivo prošnjo, naj bi jo silne nevarnosti rešila. To se je tudi zgodilo. Zatem se poda h g. župniku, naj bi to razglasili. V novembru lanskega leta, pride zakonski mož Matija Kirbiš iz Starošinec h g. župniku, naj bi njegovo ženo Marjeto pri sv. meši blaženi Gospej priporočili. Marjeta je bolehal na otoku na vratu, ali za vratno otek-

Raznoterosti.

(Slavnostna himna.) Mladi skladatelj, g. Ig. Hladnik je zložil slavnostno himno zlato-mašniku sv. Očetu, papežu Leonu XIII. za mešani ali moški zbor s spremljevanjem orgelj. Cena ji je 50 kr. in je čisti dohodek namenjen „študentovski kuhinji“ ter se dobi v „kat. bukvarni“ v Ljubljani.

Darovi za petdesetletnico sv. Očeta Leona XIII.

Nadžupnija Ptuj (drugič) 19 fl. Župnije: Sv. Margareta pri Ptuj 10 fl., Leskovec 6 fl., Polensak 10 fl., sv. Marko 18 fl., sv. Andrej v Slov. gor. 18 fl., Zavrče 20 fl., Slovenji Gradec 12 fl., sv. Lovrenc na Drav. polju 3 fl. 55 kr., iz Poličan „Leoni XIII.“ 5 fl., G. Stiger na Slov. Bistrici 10 fl., Hajšek A., dekan 7 fl., Potočnik A., kpl. 2 fl., nek mestjan 1 fl., župnija Makole 30 fl., sv. Venčeselj 8 fl. 50 kr., sv. Lenhart v Slov. gor. 33 fl., Podgorje 1 fl. 28 kr., Gornjigrad 12 fl., Ksaverij 8 fl., Ljubno 10 fl., Žolcbah 4 fl. 70 kr., Rečica 5 fl., Luče 32 fl. 20 kr., Nova Štifta 7 fl. 16 kr., sv. Martin pri Vurbergu 6 fl., Slivnica pri Mariboru 6 fl. 70 kr., sv. Ana na Krembergu 26 fl. 5 kr., sv. Benedikt v Slov. gor. 14 fl., Ribnica 10 fl. 32 kr., Planina 1 fl. 50 kr., sv. Magdalena v Mariboru 18 fl. 50 kr., Lembah 3 fl. 50 kr., Ruše 9 fl., sv. Lovrenc na kor. žel. 8 fl. 50 kr., D. Marija v Puščavi 3 fl. 50 kr., Marenberg 9 fl., Remšnik 5 fl., Radvanje 70 kr., sv. Vid pri Ptuj 25 fl., Ruše (drugič) 38 fl. 30 kr., Vurberg 5 fl., Škale 8 fl., sv. Martin pri Saleku 10 fl., Zavodnje 5 fl., sv. Ilj pri Saleku 4 fl., Bele vode 2 fl., Zg. Ponikva 1 fl., Šoštanj 8 fl. 71 kr., sv. Andrej pri Polzeli 10 fl., Šuzem 5 fl., sv. Pavel v Sav. dolini 4 fl., Veržej 4 fl. 68 kr., Ponikva 5 fl., sv. Vid pri Ponikvi 6 fl., Sladka gora 5 fl., Sromle 4 fl.

Darovi za štipendije zlate meše sv. Očeta.

Župnije: Sv. Margareta niže Ptuja 13 fl. 82 kr., Seynica 14 fl., Nazaret 15 fl. 66 kr., sv. Rok pri Sieli 2 fl. 60 kr., Brezno 5 fl. 15 kr., sv. Ožbalt pri Dravi 2 fl. 85 kr., sv. Ana na Krembergu 6 fl., sv. Magdalena v Mariboru 18 fl. 50 kr., Lembah 4 fl., Ruše 9 fl., sv. Lovrenc na kor. žel. 8 fl. 50 kr., Dev. Marija v Puščavi 3 fl. 50 kr., Ekert 1 fl., Dr. Križanič Ivan 2 fl., Dekanija Kozje 93 fl. 80 kr., Konjice 20 fl., Prihova 15 fl., Čadram 11 fl., Žiče 7 fl., Loče 4 fl., Škomarje 4 fl. 50 kr., Stranice 4 fl., Špitalič 3 fl., sv. Kungota na Poh. 2 fl., Kebel 2 fl., sv. Jernej 3 fl. 50 kr., sv. Martin v Rožni dolini 12 fl. 10 kr., služebniki na Falu 8 fl. 40 kr., G. Ellinger 1 fl., G. Jungwirth 60 kr., Neimenovani 2 fl. 40 kr., Schwarz Fr., žup. 1 fl., Zwettel v Kamci 2 fl., Pak Alojzija 40 kr., Wenko 20 fl., Kaup Ig. v Kamei 1 fl., Neirecho 45 kr., Kucher 20 kr., Sattler Jozefine 20 kr., Bogoslovnica in cerkev sv. Alojzija v Mariboru 24 fl. 60 kr., Mettinger Antonija 3 fl., Snežnica 5 fl. 20 kr., Golinar Jožef, župnik 4 fl. 80 kr., Helena žl. Blumfeld 1 fl., Skajedonik 1 fl., Vesely Marija 1 fl., Ema žl. Gyory-Helm 10 fl., Ulcek 1 fl., Strobe Joz. 1 fl., Urban Katharina 40 kr., A. N. Horina 60 kr., Fritsche Ana 10 kr., Reitter Kath. 10 kr., Zillner Ana 1 fl., Ingovar Pavlina 40 kr., Višata Antonija 50 kr., Heraut H. 50 kr., Šveda L. 20 kr., Dedinski K. 50 kr., Strasser L. 50 kr., Majcen Ana 1 fl., Šlamar Barbara 40 kr., A. H. 40 kr., Slana Al. 20 kr., Berncovski Herm. 30 kr., Steinhauer 20 kr., Fabian 20 kr., Kahn 50 kr., Verlohren B. 20 kr., Diehl Heinrich 1 fl., Seeman Jožef 50 kr., Leder A. 20 kr., Muniko C. 50 kr., Pieherle 50 kr., Mauer 50 kr., Zopf L. 30 kr., Küchl M. 30 kr., Cst. 2 fl., Muniko E. 50 kr., Gregner A. 25 kr., Assman M. 50 kr., Žnidelarž Ana 1 fl., N. N. 35 kr., Vraz A., kurat 1 fl., Ilgo Jožef 1 fl., Pahernik Jan. 10 fl., N. N. 1 fl., Valher J., Cinzat 5 fl., Hausner Karl 2 fl., Frangež 2 fl., Srebro 2 fl., Lacko Kornel 1 fl., Scherer Fr. 50 kr., Zopf Jan. 40 kr., Adolf M. 20 kr.

lino. Vedno hujše ji je bilo kljubu zdravniški pomoči. „Hodi“, reče možu, „k sv. Janžu in izprosi mi pri Lurški Materi božje pomoči“. Naravnost se poda Matija v omenjeno svetišče in ko pred podobo Matere božje moli, razpoči Marjeti oteklina. Ravno v tem času je nekega fanta iz Starošinec silno mučila božjast, on stori neko obljubo naši Lurški Materi božji in kar naravnost je bil une boleznj rešen. Decembra lanskega leta bila je deklica, Marjeta Mlinarič iz Trnič skoraj popolnoma oslepela, ter že ni bila v stanu niti besedice brati. Z veliko zaupljivostjo se poda pred podobo Blažene Gospé, in v enem tjednu je bila popolnoma zdrava na obeh očesih. V začetku decembra lanskega leta bila je Ana Babič, ofarska hči v Loki domače fare, od mrtvouda zadeta ter ni bila v stanu, niti enega uda premakniti, vse zdravniške pomoči bile so brez uspeha, na to stori neko obljubo pri Lurški Materi božji, in zatem je bila prihodnjo nedeljo že pri službi božji ter se je zahvaljevala pred milostno podobo. Marca t. l. skaže se zakonska žena Ivana Gerečnik pri g. župniku s prošnjo, naj bi pri milostnem altarju sv. mešo služili, v dar Materi božji, ker je skoz njeno pomoč bila rešena dolgotrajne mučne boleznj na krču, ker ji je poprej nobena zdravniška pomoč ni odvrnila. V zadnjič živi tukaj v Staršah mož Boštjan Pesek. Ta je bil vojak one dobe, ko je bila bitka pri Milanu, ter je v lanskem letu oslepel, zaradi tega bil je dolgo časa v javni bolenišnici v Gradcu, brez vsakega uspeha vrnil se je zopet domov. Kakor odšel tako došel, brez vse pomoči. Tudi on stori obljubo Materi božji in je k malu na enem očesu celo spregledal, eno mu je ostalo nekoliko zaključeno, kakor bi bilo to za v spomin, naj bi na to dobroto nikoli ne pozabil. Dragi čitatelj, ali ni tudi tukaj skoraj le uni vrelec, katerega je bila Bernardika na Marijino povelje izkopala? Jaz bi skoraj rekel, da nikdo od todi ne odhaja, da bi od Blažene Gospé nikakoršnje milosti ne sprejel, ako pred njeno podobo pomoči prosi. Gotovo, to izpozna krščansko ljudstvo, kajti vsako nedeljo in praznik dohaja iz raznih krajev, posebno iz sosednjih far pred njeno podobo in Masabjelsko jamo z gorečimi molitvami in častnim petjem Marijinih, posebno lepo se sliši Lurška pesem, in niti jedna božja služba ne mine, da bi se ne glasila. Zato pa zasluži najpriseričnišo zahvalo g. nadučitelj in domače pevkinje, ker s svojim mičnim petjem osrčijo vsakega, če bi bil trd, kakor kamen, da se prikloni pred milostnim altarjem. Kakor lani, tako še tudi letos z veseljem pričakujemo unega časa, ko bomo zopet sijajno obhajali obletnico male Šmarnice. K temu nam pomoz Bog!

J. Š. Starški.